

Felkészítés a könyvtárhasználati tehetségfejlesztésre A továbbképzés szakmai beszámolója

NKA kollégium: Közgyűjtemények kollégiuma

2. téma: Szakmai továbbképzések szervezése, lebonyolítása

Altéma kódszáma: 204104/281

Pályázati azonosító: 204104/01471

Pályázó: Eszterházy Károly Egyetem - Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet – Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum (ODR könyvtár)

Igényelt támogatási összeg: 1 011 456 Ft

Elnyert támogatási összeg: 1.011.456 Ft

A továbbképzés honlapja: http://www.opkm.hu/?lap=dok/dok&dok_id=392

A megvalósítás módja

Meghirdetés, jelentkeztetés, kommunikáció

A továbbképzést az előzetes terveknek megfelelően két helyszínen, Budapesten és Debrecenben valósítottuk meg 2017 októberében.

A képzés meghirdetésére többféle kommunikációs csatornát használtunk: honlapunk, Facebook oldalunk, könyvtárostánári és könyvtárosi levelezőlisták, együttműködő partnerünk a Könyvtárostánárok Egyesülete tagjainak közvetlen megszólítása, a tavalyi résztvevők, különös tekintettel a várólistán maradtak közvetlen értesítése, a debreceni Pedagógiai Oktatási Központ igazgatói körlevele, a könyvtárosképző tanszékekkel való kapcsolatfelvétel, a verseny megyei szervezőinek csatornái és a tankerületi vezetőknek szóló körlevél.

A résztvevők jelentkeztetése egy online felületen folyt. Naprakészen kezeltük a lemondásokat, hogy követni tudjuk a férőhelyeket. A létszám a jelentkezési határidő napján be is telt. Az elégedettségi kérdőív szerint a kollégák 70%-a maximálisan, 20%-uk pedig nagyon elégedett volt a szervezéssel. Hasonlóan pozitívan nyilatkoztak a plenáris helyszínekről és a szervező, lebonyolító kollégákról.

A képzés után részletes online elégedettségi kérdőívet küldtünk ki, melyet 92-en is töltöttek, ami 50%-os arányt jelent.

A továbbképzésről a követelményeket teljesítőknek a 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről 5. § (3) d) és az EKE OFI belső szabályzata alapján részvételi igazolást állítottunk ki.

Az NKA-t mint támogatót minden jelentős felületünkön megjelenítettük:

- a felhívást tartalmazó levelezőlistás hírekben,
- a honlapunkon elérhető felhívásban: http://www.opkm.hu/?lap=dok/dok&dok_id=387
- a kiadott tematikában: http://www.opkm.hu/?lap=dok/dok&dok_id=389
- a továbbképzés oldalán: http://www.opkm.hu/?lap=dok/dok&dok_id=392

A képzési napok, helyszín, eszközök, módszerek, disszemináció

A képzésen a munka Debrecenben 3, Budapesten 6 szekcióban zajlott. Minden csoportban volt lehetőség a mobil eszközök használatára és két csoport könyvtári környezetben, egy pedig gépteremben dolgozhatott. Az elkészült feladatlapokat sokszorosítottuk, hogy azok azonnal kipróbálhatóak legyenek. Az elégedettségi kérdőívet kitöltők többsége a helyszínekkel inkább elégedett volt, de kritikus hang is megjelent, hiszen könyvtárunknak nincsenek kifejezetten oktatói terei. A feladathoz rendelkezésre álló eszközök terén is fogalmaztak meg kritikát. A képzés során a BYOD (Bring Your Own Device- Hozd a saját eszközöd) modellt kényszerültünk alkalmazni.

A továbbképzés tartalmához előzetesen irodalomjegyzéket tettünk közzé, majd a képzés után honlapunkon egy külön oldalt hoztunk létre, melyen szabadon hozzáférhető módon elérhetővé tettük a bemutatott prezentációkat, a műhelymunkák során használt segédanyagokat, feladatlapokat és a csoportmunkák eredményét is.

A továbbképzés nemcsak közvetlenül a versenyre való felkészítésről szólt, hanem annak tartalmához kapcsolódóan a könyvtárhasználati tananyag tartalmi, módszertani kérdéseit is érintette. Az ebben való módszertani támogatás hiánya, az iskolai és a könyvtár-pedagógiai támogató intézményrendszer leépülésének hatása jól érzékelhető volt.

Fényképek a továbbképzésről: beszámolóink végén látható néhány, a teljes pedig elérhető albumunkban:

Debrecen: <https://www.flickr.com/photos/opkm/albums/72157661666904708>

Budapest: <https://www.flickr.com/photos/opkm/albums/72157689618229956>

Eredményesség elemzése

A Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny 24 éve az ország egyetlen könyvtári tehetséggondozást célzó tanulmányi versenye. A verseny iránti érdeklődés nagy, amit mutat továbbképzésünk is. Országos, kifejezetten a versenyre való felkészítést célzó ingyenes továbbképzést tavaly szerveztünk először, melyen túljelentkezés volt így 2017-ben két helyszínre terveztünk, jelentősebb nagyobb létszámú kollégának helyet biztosítva. Túljelentkezés így is volt. Ez megerősítette, hogy a tavalyi képzésünkkel elégedettek voltak a kollégák, és bebizonyosodott, hogy a módszertani továbbképzésre fokozott igény van.

A megvalósítást összességében eredményesnek ítéljük. A képzés iránt a tavalyihoz képest 60-nal megemelt létszámkeret sem volt elegendő. Előadóink, műhelymunka vezetésére felkért kollégáink tartalmas prezentációkat mutattak be és sokféle segédanyagot osztottak meg, koordinálták a résztvevők közös tanulását. A továbbképzés egy-egy napja során intenzíven és gyakorlati feladatokba bekapcsolódva tanultak a kollégák a felkért oktatóktól és egymástól is. Ezekről az elégedettségi kérdőíven túlnyomó többségben pozitívan nyilatkoztak.

A résztvevők, oktatók száma, összetétele

A továbbképzésre a tervek szerint 60 + 120 főt vártunk. Az online jelentkezési lapon 205 kolléga jelentkezett. Végül a lemondások és a férőhelyek figyelembevételével 184 kolléga jelentkezését fogadtuk el. 7-en maradtak a várólistán.

A továbbképzésen az elfogadott jelentkezők túlnyomó többsége meg is jelent, így azt a jelenléti ívek tanúsága szerint Budapesten 121, Debrecenben 57 fő végezte el, vagyis a rendelkezésre álló keretet maximálisan kihasználva összesen **178 kolléga részvételével tartottuk meg**. Összefoglalóan azt

mondhatjuk, hogy az eredetileg meghatározott célcsoportokat mind elértük. Sőt a nem könyvtáros pedagógusokkal azon túl is léptünk.

A továbbképzés 6 oktatója mind elismert elméleti és/vagy gyakorlati szakember volt. Munkájukkal a résztvevők elégedettek voltak.

Az érdeklődő jelentkezők összetétele

Az eredetileg meghatározott célcsoportokat mind elértük. Sőt a nem könyvtáros pedagógusokkal azon túl is léptünk. Különösen fontos számunkra, hogy a debreceni könyvtárosképzésnek köszönhetően hallgatók is voltak a résztvevők között. Az ország minden megyéjét, és a korábbiakhoz képest sokkal nagyobb számú települést tudtunk elérni. A résztvevők $\frac{3}{4}$ -e - a kiemelt célközönségnek megfelelően - gyakorló könyvtárostanárral volt, de csak felüknek van már versenyfelkészítői tapasztalata és harmaduk ebben a tanévben a versenyen nem tervez részt venni. A szakma előregedésének megfelelően pedig felük 50 évnél idősebb, több mint 10 éve iskolai könyvtárban dolgozó kollégánők.

- Munkahelyüket tekintve **minden megye** képviseltette magát. A 2016-hoz képest kevesebb budapesti volt 50 fő (24%). A vidéki kollégák 77 településről érkeztek. Így a tavalyi 26-hoz képest földrajzi értelemben sokkal szélesebb körben tudtuk elérni a kollégákat.
- A többség **munkaköre** (156 fő) könyvtárostánárnak vallja magát. További munkakörök: iskolai könyvtáros: 5 fő, könyvtáros: 17 fő, egyetemi hallgató: 9 fő, pedagógus: 16 fő, egyetemi oktató: 1 fő. Az elégedettségi kérdőív (N=92) szerint a résztvevők 34%-a több mint 20 éve dolgozik iskolai könyvtárban. 12%-uk tekinthető ezen a területen pályakezdőnek.
- **Nemüket** tekintve 9 férfit tudtunk elérni, ami szintén növekedés 2016-hoz képest.
- **Életkorukat** tekintve 1952 és 1996 között születettek. Nagyon nagy arányban 50 évesnél idősebb kollégák. A huszonévesek aránya nagyon kicsi.
- Az elégedettségi kérdőívet kitöltők (N=92) 53%-a még nem készített fel tanulót a **Bod Péter** Országos Könyvtárhasználati Versenyre. 41%-uk mondja, hogy idén fog indítani, 24%-uk bizonytalan, de 35% nem tervez részt venni a versenyen. Ezekből az adatokból is látszik, hogy a továbbképzés meghirdetésekor jól kommunikáltuk azt, hogy itt általánosabban közelítjük a tanítást, a tehetséggondozás témáit, nemcsak versenyfelkészítést támogatunk.

A képzésre jelentkezők 24%-a visszatérő, vagyis már 2016-ban is részt vett, hiszen erre a más tartalom miatt lehetőséget nyújtottunk, bátorítottunk.

A felkért oktatók és munkájuk értékelése

A továbbképzés 6 **oktatója** mind elismert elméleti és/vagy gyakorlati szakember volt. Az elégedettségi kérdőívet kitöltők 87%-a nagyon, de inkább maximálisan elégedett volt a műhelyvezető oktatók felkészültségével, 74%-uk úgy érzi nagyon sokat tanult tőlük. A hatfokú skálán az oktatók egyéni értékelése 4,4 és 5,8-as átlagok között szóródott.

A résztvevőket az oktatók munkájának szöveges értékelésére is kértük. A beérkező észrevételeket, kritikákat, tanácsokat minden oktatónak (a saját magára vonatkozó részt) elküldtük, hogy az ő tanulásukat is segítsük.

A célok megvalósulása

A továbbképzésnek többes célja volt. Mindegyikben léptünk előre.

1. A diákok könyvtárhasználati tudásának fejlesztését támogattuk azzal, hogy a továbbképzés kiemelt témájául a forráskiválasztást választottuk, mely egy a újszerű tananyagegység, a 20-30 éve a pályán lévő kollégák könyvtárosképzésükben nem tanultak erről direkt módon. A témaválasztást az

elégedettségi kérdőívet kitöltők megerősítették. 78%-uk nagyon vagy maximálisan egyetértett ezzel a döntéssel.

2. A résztvevők szemléletére az újszerű tananyagon való közös gondolkodás mellett az alkalmazott módszerrel hatottunk. A kollégák rövid bevezető előadások után egész nap csoportban dolgoztak. Feladatot készítettek, majd próbálták ki, majd a kitöltött feladatokat elemezték. Ezen a módon szembesültek a tananyag, a mérési módszer kiválasztásának szempontjaival, a feladat megfogalmazásának buktatóival, és a tanulói munkák értékelésének kérdéseivel.

3. A könyvtáros(tanár)j utánpótlás-nevelésben 2016-hoz képest nagyot léptünk előre azzal, hogy könyvtár szakos hallgatókat is be tudunk vonni a képzésbe, akik a gyakorló kollégákkal közösen dolgozhattak, szerezhettek tapasztalatokat.

4. Minden csoportban a tantervi követelmények, az alkalmazott módszerek és a bemutatott feladattípusok is megfeleltek a verseny tehetséggondozó szemléletének, a használóközpontú megközelítésnek, így a sajátélményű tanuláson keresztül segítették a kollégákat annak megértésében.

5. A továbbképzés keretében meghirdetésre/elindításra került a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny 2017/2018-as versenyévadja.

Ezúton is köszönjük – a kollégák nevében is – a Kollégiumnak a támogatást!

Budapest, 2017. november 30.

Péterfi Rita
igazgató
Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum

Válogatás a továbbképzés képeiből

